

TĂNG CƯỜNG KHẢ NĂNG NGHE HIỂU TIẾNG TRUNG THÔNG QUA PHƯƠNG PHÁP TASK-BASED LEARNING

Phạm Hoàng Vũ
Trường Đại học Mở Thành phố Hồ Chí Minh

Tóm tắt: Task-Based Learning (TBL) là một phương pháp hiện đại và hiệu quả, mở ra cơ hội đột phá trong việc nâng cao kỹ năng nghe hiểu tiếng Trung. Với trọng tâm là sự kết hợp giữa lý thuyết và thực hành, TBL cho phép người học trải nghiệm ngôn ngữ trong các tình huống giao tiếp thực tế, đồng thời thúc đẩy sự chủ động và linh hoạt trong cách tiếp nhận và xử lý thông tin. Bài nghiên cứu nhấn mạnh tầm quan trọng của việc thiết kế nhiệm vụ phù hợp, đảm bảo tính thực tiễn và khả năng ứng dụng cao, đồng thời làm rõ các thách thức như thiếu môi trường thực hành và đặc thù phức tạp của tiếng Trung. Trên cơ sở đó, các giải pháp chiến lược được đề xuất nhằm tối ưu hóa hiệu quả của TBL, giúp người học không chỉ cải thiện kỹ năng nghe hiểu mà còn tự tin ứng dụng ngôn ngữ trong bối cảnh thực tế.

Từ khóa: Kỹ năng nghe hiểu; Ngôn ngữ ứng dụng; Task-Based Learning; Tiếng Trung

ENHANCING LISTENING COMPREHENSION IN CHINESE THROUGH TASK-BASED LEARNING METHODS

Pham Hoang Vu
Ho Chi Minh City Open University

Abstract: Task-Based Learning (TBL) is a modern and effective method, opening up breakthrough opportunities for enhancing Chinese listening comprehension skills. With a focus on combining theory and practice, TBL allows learners to engage with the language in real-life communication scenarios, fostering proactivity and flexibility in receiving and processing information. This study emphasizes the importance of designing appropriate tasks to ensure practicality and applicability while addressing challenges such as limited practice environments and the complex characteristics of the Chinese language. Based on this, strategic solutions are proposed to optimize the effectiveness of TBL, enabling learners to not only improve their listening skills but also confidently apply the language in real-world contexts.

Keywords: Listening Comprehension Skills; Language Application; Task-Based Learning; Chinese Language

Nhận bài: 11/12/2024

Phản biện: 01/01/2025

Duyệt đăng: 06/01/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Kỹ năng nghe hiểu đóng vai trò then chốt trong việc học ngoại ngữ, đặc biệt đối với tiếng Trung - một ngôn ngữ phức tạp với hệ thống thanh điệu đa dạng. Tuy nhiên, nhiều người học gặp khó khăn trong việc phát triển kỹ năng này do thiếu môi trường thực hành và phương pháp giảng dạy phù hợp. Phương pháp dạy học ngôn ngữ dựa trên nhiệm vụ (TBL) đã thu hút sự quan tâm đáng kể trong những năm gần đây. Theo Trần Thị Phương Thu (2024), TBLT nhấn mạnh việc học ngôn ngữ thông qua các nhiệm vụ thực tiễn, giúp người học sử dụng ngôn ngữ mục tiêu trong các tình huống giao tiếp cụ thể, từ đó nâng cao hiệu quả học tập. Việc áp dụng TBLT trong giảng dạy tiếng Trung có thể mang lại những lợi ích đáng kể, nhưng cũng đặt ra nhiều thách thức, đặc biệt trong việc thiết kế nhiệm vụ phù hợp và tạo môi trường học tập tương tác. Do đó, nghiên cứu này tập trung vào việc phân tích các yếu tố thiết kế nhiệm vụ trong TBL, những thách thức khi áp dụng phương pháp này để nâng cao kỹ năng nghe hiểu tiếng Trung và từ đó đề xuất một số giải pháp nhằm tối ưu hóa hiệu quả giảng dạy trong thời gian tới.

II. CƠ SỞ LÝ LUẬN

Phương pháp TBL là một cách tiếp cận giảng dạy ngôn ngữ dựa trên việc hoàn thành các nhiệm vụ thực tế để phát triển kỹ năng giao tiếp. Theo Willis (1996), TBL tập trung vào việc sử dụng ngôn ngữ để đạt được mục tiêu cụ thể, như giải quyết vấn đề hoặc thực hiện dự án, trong đó người học được khuyến khích sử dụng ngôn ngữ mục tiêu một cách tự nhiên và có ý nghĩa. Ellis (2003) định nghĩa nhiệm vụ trong TBL là một hoạt động tập trung vào ý nghĩa, yêu cầu người học xử lý ngôn ngữ để hoàn thành một mục tiêu giao tiếp cụ thể, qua đó nâng cao khả năng ngôn ngữ.

Phương pháp này thường được tổ chức qua ba giai đoạn chính: (1) Giai đoạn trước nhiệm vụ, nơi giáo viên giới thiệu chủ đề và cung cấp hướng dẫn; (2) Giai đoạn nhiệm vụ, trong đó người học thực hiện nhiệm vụ thông qua tương tác nhóm hoặc cặp; (3) Giai đoạn báo cáo, khi người học trình bày kết quả và nhận phản hồi từ giáo viên (Willis, 1996).

Tóm lại, TBL là một phương pháp giảng dạy hiện đại, tập trung vào việc sử dụng ngôn ngữ trong các tình huống thực tế. Phương pháp này

không chỉ cải thiện khả năng giao tiếp mà còn khuyến khích sự chủ động và sáng tạo trong học tập, giúp người học áp dụng ngôn ngữ một cách linh hoạt và hiệu quả.

III. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

3.1. Các yếu tố thiết kế nhiệm vụ trong phương pháp Task-Based Learning

Việc thiết kế nhiệm vụ trong phương pháp TBL đóng vai trò cốt lõi, quyết định hiệu quả giảng dạy và sự phát triển kỹ năng ngôn ngữ của người học. Theo Ellis (2003), một nhiệm vụ hiệu quả cần đảm bảo các yếu tố như tính thực tiễn, tính tương tác và khả năng đánh giá kết quả. Cụ thể như sau:

Thứ nhất, tính thực tiễn của nhiệm vụ. Nhiệm vụ phải phản ánh các tình huống giao tiếp thực tế mà người học có thể gặp trong cuộc sống hoặc công việc. Willis (1996) nhấn mạnh rằng các nhiệm vụ có nội dung thực tế, liên quan đến mục tiêu học tập, sẽ giúp người học dễ dàng áp dụng ngôn ngữ vào thực tế. Ví dụ, một nhiệm vụ yêu cầu học viên nghe và hoàn thành một bản đồ hoặc xử lý thông tin trong một đoạn hội thoại là những tình huống có tính thực tiễn cao.

Thứ hai, tính tương tác trong nhiệm vụ. Tương tác giữa người học là yếu tố quan trọng giúp cải thiện khả năng ngôn ngữ. Nhiệm vụ cần khuyến khích người học trao đổi thông tin, thảo luận hoặc hợp tác để hoàn thành mục tiêu. Theo Long (1985), sự tương tác giữa các cá nhân không chỉ cải thiện kỹ năng giao tiếp mà còn thúc đẩy sự hiểu biết ngữ nghĩa và cấu trúc ngôn ngữ thông qua phản hồi ngay trong quá trình thực hiện nhiệm vụ.

Thứ ba, độ khó phù hợp với trình độ của người học. Một nhiệm vụ hiệu quả phải được thiết kế với độ khó phù hợp, vừa đủ để kích thích người học mà không gây áp lực quá lớn. Skehan (1998) khẳng định rằng nếu nhiệm vụ quá khó, người học có thể mất hứng thú; ngược lại, nếu quá dễ, họ sẽ không đạt được tiến bộ. Việc sử dụng tài liệu nghe với tốc độ và từ vựng phù hợp là một cách để kiểm soát yếu tố này.

Thứ tư, khả năng đánh giá kết quả của nhiệm vụ. Nhiệm vụ cần có kết quả rõ ràng để giáo viên và người học dễ dàng đánh giá hiệu quả. Willis (1996) đề xuất rằng việc báo cáo kết quả hoặc trình bày sản phẩm sau nhiệm vụ không chỉ giúp đánh giá mức độ hoàn thành mà còn tạo cơ hội để củng cố và sửa lỗi ngôn ngữ.

Thứ năm, sự hỗ trợ từ giáo viên. Giáo viên cần

đóng vai trò định hướng và hỗ trợ, đặc biệt trong giai đoạn trước nhiệm vụ. Theo Nunan (2004), việc cung cấp các công cụ và hướng dẫn rõ ràng trước khi thực hiện nhiệm vụ sẽ giúp người học cảm thấy tự tin hơn và tập trung vào nội dung thay vì chỉ lo lắng về hình thức ngôn ngữ.

Tóm lại, thiết kế nhiệm vụ trong TBL cần chú trọng vào sự cân bằng giữa tính thực tế, tính tương tác và độ khó phù hợp. Đây là những yếu tố nền tảng để tối ưu hóa hiệu quả giảng dạy và phát triển kỹ năng ngôn ngữ của người học.

3.2. Những thách thức trong việc áp dụng phương pháp Task-Based Learning để tăng cường kỹ năng nghe hiểu tiếng Trung

Phương pháp TBL mang lại nhiều lợi ích trong việc phát triển kỹ năng nghe hiểu tiếng Trung, nhưng quá trình áp dụng phương pháp này cũng gặp phải không ít thách thức. Những khó khăn này không chỉ xuất phát từ đặc thù ngôn ngữ tiếng Trung mà còn liên quan đến yếu tố tổ chức, thiết kế và môi trường học tập.

Thứ nhất, hạn chế về tài liệu phù hợp. Tài liệu nghe đóng vai trò trung tâm trong TBL, nhưng việc tìm kiếm các tài liệu vừa đảm bảo chất lượng, vừa phản ánh ngữ cảnh giao tiếp thực tế của tiếng Trung vẫn là một bài toán khó. Ví dụ, một nhiệm vụ yêu cầu học viên nghe một đoạn hội thoại tại nhà hàng và ghi lại đơn đặt món có thể trở nên khó khăn nếu tài liệu thiếu sự rõ ràng hoặc quá phức tạp so với trình độ của học viên. Sự thiếu hụt tài liệu phù hợp ảnh hưởng trực tiếp đến tính hiệu quả của nhiệm vụ, làm giảm khả năng tiếp cận và xử lý ngôn ngữ của người học.

Thứ hai, khó khăn trong việc thiết kế nhiệm vụ. Để một nhiệm vụ thực sự hiệu quả, nó phải đáp ứng được nhiều tiêu chí như tính thực tiễn, độ khó phù hợp, và khả năng ứng dụng. Ví dụ, nhiệm vụ yêu cầu học viên nghe một đoạn mô tả đường đi bằng tiếng Trung và sau đó vẽ lại bản đồ có thể giúp phát triển kỹ năng nghe hiểu và xử lý thông tin. Tuy nhiên, để thiết kế được một nhiệm vụ như vậy, giáo viên cần có thời gian, sự sáng tạo và kiến thức chuyên môn để điều chỉnh nội dung phù hợp với trình độ và nhu cầu của học viên.

Thứ ba, sự đa dạng về trình độ và mục tiêu học tập của người học. Trong một lớp học, học viên thường có mức độ hiểu biết và khả năng tiếp thu ngôn ngữ khác nhau. Điều này khiến việc tạo ra các nhiệm vụ đáp ứng được nhu cầu của tất cả học

viên trở thành một thách thức lớn. Nếu nhiệm vụ quá khó, học viên dễ cảm thấy nản lòng; nếu quá dễ, họ sẽ không đạt được tiến bộ đáng kể. Chẳng hạn, trong một nhiệm vụ yêu cầu nghe một đoạn hội thoại phức tạp và rút ra ý chính, người học mới bắt đầu có thể gặp khó khăn trong việc nhận diện từ vựng, trong khi những người học nâng cao lại cảm thấy nhiệm vụ này không đủ thử thách.

Thứ tư, thiếu môi trường thực hành thực tế. Mặc dù TBL nhấn mạnh vào việc ứng dụng ngôn ngữ trong các tình huống giao tiếp, nhưng nhiều người học tiếng Trung không có cơ hội sử dụng ngôn ngữ này ngoài lớp học. Ví dụ, một nhiệm vụ yêu cầu người học đóng vai khách hàng và thực hiện giao tiếp bằng tiếng Trung tại một cửa hàng chỉ thực sự hiệu quả nếu có sự tham gia của người bản ngữ hoặc môi trường mô phỏng thực tế. Sự thiếu hụt môi trường giao tiếp thực tế làm giảm đáng kể tính hiệu quả của phương pháp, khiến người học khó áp dụng được kiến thức đã học vào thực tiễn.

Thứ năm, năng lực triển khai của giáo viên. Giáo viên đóng vai trò then chốt trong việc đảm bảo thành công của TBL, từ thiết kế nhiệm vụ đến hướng dẫn và phản hồi cho người học. Tuy nhiên, không phải giáo viên nào cũng có đủ kỹ năng hoặc kinh nghiệm để triển khai phương pháp này một cách hiệu quả. Điều này dẫn đến việc áp dụng TBL bị giới hạn hoặc thực hiện không đúng mục tiêu, làm giảm giá trị của phương pháp. Ví dụ, trong nhiệm vụ nghe và báo cáo thông tin, nếu giáo viên không cung cấp phản hồi chi tiết hoặc hướng dẫn cụ thể, học viên có thể không nhận ra lỗi sai để cải thiện.

Những thách thức này cho thấy việc áp dụng TBL trong giảng dạy kỹ năng nghe hiểu tiếng Trung đòi hỏi sự chuẩn bị kỹ lưỡng, cả về mặt phương pháp lẫn nguồn lực. Nếu được giải quyết một cách có hệ thống, TBL sẽ trở thành công cụ mạnh mẽ giúp người học chinh phục ngôn ngữ tiếng Trung một cách hiệu quả và bền vững.

3.3. Một số giải pháp để áp dụng hiệu quả phương pháp TBL trong việc nâng cao kỹ năng nghe hiểu tiếng Trung

Thứ nhất, xây dựng nguồn tài liệu nghe phù hợp và thực tế. Tài liệu nghe cần được thiết kế đa dạng, phong phú về nội dung và cấp độ, nhằm đáp ứng nhu cầu học tập của người học ở mọi trình độ. Các tài liệu nên mô phỏng các ngữ cảnh giao

tiếp thực tế, chẳng hạn như đoạn hội thoại tại nhà hàng, đặt vé tàu, hoặc hỏi đường. Giáo viên có thể sử dụng các nguồn tài liệu như podcast, phim ảnh, hoặc bài nói từ người bản ngữ để tăng tính thực tiễn. Để hỗ trợ người học, nên kết hợp các công cụ như phụ đề hoặc ghi chú từ vựng để giúp họ dễ dàng theo dõi và hiểu nội dung.

Thứ hai, thiết kế nhiệm vụ linh hoạt và phân cấp. Để giải quyết khó khăn về thiết kế nhiệm vụ, giáo viên cần chú trọng đến sự phân cấp trong độ khó và tính thực tiễn của các nhiệm vụ. Các nhiệm vụ đơn giản như nghe và điền vào biểu mẫu có thể áp dụng cho người mới bắt đầu, trong khi các nhiệm vụ phức tạp hơn như phân tích và trình bày nội dung đoạn hội thoại phù hợp với học viên nâng cao. Ngoài ra, giáo viên có thể tạo các nhiệm vụ liên kết, ví dụ: học viên nghe một đoạn hội thoại và sau đó thực hiện một cuộc đối thoại tương tự, để củng cố khả năng áp dụng ngôn ngữ.

Thứ ba, xây dựng môi trường thực hành tương tác. Để khắc phục việc thiếu môi trường thực hành thực tế, cần tổ chức các hoạt động học tập tương tác trong lớp. Giáo viên có thể chia nhóm học viên để thực hiện nhiệm vụ nghe và thảo luận. Đồng thời, việc sử dụng công nghệ như chatbot, ứng dụng giao tiếp trực tuyến hoặc tổ chức các buổi giao lưu với người bản ngữ qua nền tảng Zoom hoặc WeChat sẽ giúp học viên phát triển kỹ năng nghe trong môi trường gần giống thực tế.

Thứ tư, tăng cường đào tạo giáo viên. Năng lực triển khai của giáo viên là yếu tố quan trọng ảnh hưởng đến hiệu quả của TBL. Do đó, cần có các chương trình đào tạo chuyên sâu để giúp giáo viên thành thạo trong việc thiết kế nhiệm vụ, quản lý lớp học, và cung cấp phản hồi. Chẳng hạn, giáo viên cần được hướng dẫn cách tạo nhiệm vụ phù hợp với đặc điểm ngôn ngữ tiếng Trung, như việc nhấn mạnh vào thanh điệu hoặc xử lý từ đồng âm, để nâng cao khả năng tiếp thu của người học.

Thứ năm, cung cấp phản hồi liên tục và đánh giá hiệu quả. Phản hồi là yếu tố quan trọng giúp người học nhận ra điểm mạnh và điểm yếu trong kỹ năng nghe hiểu. Giáo viên cần cung cấp phản hồi chi tiết sau mỗi nhiệm vụ, chẳng hạn như chỉ ra lỗi trong việc nhận diện từ hoặc ngữ nghĩa trong đoạn hội thoại. Bên cạnh đó, việc sử dụng các bài kiểm tra nghe định kỳ hoặc đánh giá nhóm có thể giúp đo lường hiệu quả của phương pháp và điều chỉnh kế hoạch giảng dạy khi cần thiết.

Thứ sáu, tận dụng công nghệ hỗ trợ học tập. Công nghệ là công cụ hữu ích để giải quyết hạn chế về tài liệu và môi trường giao tiếp. Các ứng dụng học tiếng như Duolingo, HelloChinese, hoặc các nền tảng AI có thể được tích hợp vào quá trình giảng dạy để cung cấp các nhiệm vụ nghe tùy chỉnh. Ví dụ, học viên có thể luyện nghe qua chatbot giao tiếp mô phỏng các tình huống thực tế như hỏi mua hàng hoặc gọi món ăn, từ đó tăng tính linh hoạt trong học tập.

IV. KẾT LUẬN

Phương pháp TBL là một công cụ hiệu quả để

nâng cao kỹ năng nghe hiểu tiếng Trung, nhờ vào trọng tâm thực tiễn và khả năng ứng dụng cao. TBL không chỉ cải thiện kỹ năng ngôn ngữ mà còn thúc đẩy sự chủ động, linh hoạt trong giao tiếp. Tuy nhiên, việc áp dụng phương pháp này đòi hỏi sự chuẩn bị bài bản, từ tài liệu, thiết kế nhiệm vụ, đến môi trường học tập và năng lực giáo viên. Khi được triển khai khoa học, TBL không chỉ giải quyết các thách thức mà còn mở ra cơ hội chinh phục ngôn ngữ tiếng Trung một cách toàn diện, đáp ứng nhu cầu giao tiếp trong thế giới hiện đại, hội nhập.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Ellis, R. (2003). *Task-based language learning and teaching*. Oxford University Press.
- Long, M. H. (1985). *A role for instruction in second language acquisition: Task-based language teaching*. TESOL Quarterly, 19(1), 207–221.
- Nunan, D. (2004). *Task-based language teaching*. Cambridge University Press.
- Skehan, P. (1998). *A cognitive approach to language learning*. Oxford University Press.
- Trần Thị Phương Thu. (2024). *Phương pháp “Dạy học ngôn ngữ theo nhiệm vụ” trong giảng dạy tiếng Trung*. Tạp chí Thiết bị giáo dục, (307), kỳ 2 tháng 2.
- Willis, J. (1996). *A framework for task-based learning*. Longman.